

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2018|091 VAN 13 DECEMBER 2018

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET PROVINCIAAL HANDELS- EN
TAALINSTITUUT TE GENT, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT
BOURGEOIS VAN 12 NOVEMBER 2018

*De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 13 december 2018
volgend advies uit:*

1. De VCOE ontving op 12 november 2018 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorlopige bescherming als monument van het provinciaal handels- en taalinstituut te Gent. De commissie spreekt zich in dit advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming, met name: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan, (d) de lijst van cultuuroederen en (e) het inhoudelijk dossier.
2. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de bescherming van het Provinciaal Handels- en Taalinstituut met binnentuin als monument vast. Het artikel 1 verwijst tevens naar het afbakeningsplan, de fotoregistratie en de lijst met cultuuroederen die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd.

Het is positief dat het afbakeningsplan wordt geduid in het inhoudelijk dossier. De commissie ondersteunt de keuze om een aantal gebouwen die in meer beperkte mate bijdragen tot de erfgoedwaarde van het geheel toch mee te beschermen. De commissie ondersteunt tevens de keuze om een aantal site-onderdelen zonder erfgoedwaarde uit de bescherming te sluiten. Het is goed dat deze toch worden opgenomen binnen de afbakeningsperimeter omwille van de mogelijke impact die toekomstige ontwikkelingen van deze site-onderdelen kunnen hebben op de erfgoedwaarden van het geheel. Tot slot vraagt de commissie om de afbakeningslijn ter hoogte van de noord-oostgevel van blok B na te kijken. De aan straatzijde aanwezige schuine glazen panelen en metalen verluchtingselementen lijken niet volledig door de afbakening gevat.

De commissie merkt op dat diverse stoelen en tafels naar ontwerp van Tanghe en Serck als cultuuroederen worden voorgedragen. De commissie kan de selectie ondersteunen.

Met betrekking tot de fotoregistratie vraagt de commissie een aantal elementen beter in beeld te brengen, met name de binnentuin (overzichtsbeeld), de zonneterrassen en de overdekte speelplaats/sportzaal.

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de architecturale, stedenbouwkundige, technische en historische waarden die de bescherming verantwoorden. De commissie erkent deze erfgoedwaarden en vindt het positief dat het architecturaal belang van het provinciaal handels- en taalinstituut goed gemotiveerd wordt in het dossier.

Artikel 2 beschrijft tevens uitvoerig de aanwezige erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. De commissie merkt op dat daarbij uitgebreid aandacht gaat naar de op de site aanwezige plantensoorten. Uit het inhoudelijk dossier blijkt evenwel dat de originele plantensamenstelling van de plantvakken, voor zover uitgevoerd volgens ontwerpplan, reeds gewijzigd of vervangen is.

De commissie suggereert daarom deze beschrijvingen verder af te stemmen op de effectieve erfgoedwaarde van de groenaanleg.

4. De beheersvisie voor het te beschermen monument is opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De commissie stelt vast dat de beheersvisie eerder beknopt is en beperkt richting geeft voor het toekomstig beheer van het te beschermen monument. Dit geldt bijvoorbeeld voor doelstelling 2° inzake het 'behoud van het scholencomplex in algemene zin'. Het is niet geheel duidelijk wat hier precies mee bedoeld wordt. De commissie vraagt deze doelstelling verder uit te werken, zowel wat betreft het exterieur (volumewerking, schaal, en materialiteit gebouwen; aanleg binnentuin;...) als het interieur (ruimteverdeling en grondplan, afwerking, cultuurgoederen,...).

Ook de beheersdoelstelling voor de gebouwen met beperkte erfgoedwaarden is eerder vaag. De commissie vraagt voor deze gebouwen een duidelijkere toekomstvisie te formuleren. Hun opname in de bescherming heeft immers tot doel 'een richtinggevende impact te hebben door passende beheersdoelstellingen'.

De commissie ondersteunt doelstelling 3° met betrekking tot de wenselijke ingrepen, maar vraagt een aantal zaken verder te verduidelijken: zijn er naast de noodklassen nog andere storende toevoegingen die weggewerkt moeten worden? Welke concrete maatregelen of werkzaamheden worden beoogt in functie van de herwaardering van de binnentuin?

5. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. Het inhoudelijk dossier formuleert daarnaast specifieke voorschriften voor het standplaatsbeheer, de monitoring, het regulier onderhoud en de verjonging van het aanwezige houtig erfgoed. De commissie suggereert ook deze in het ministerieel besluit op te nemen.
6. In artikel 5 van het beschermingsbesluit worden de toelatingsplichtige handelingen opgesomd. De commissie kan deze ondersteunen.
7. Met betrekking tot het inhoudelijk dossier formuleert de commissie tot slot volgende bemerkingsen:
 - Het inhoudelijk dossier is complex en niet steeds goed leesbaar, bijvoorbeeld wat de beschrijving van de plannen betreft. Een eenvoudig inplantingsplan met aanduiding van de diverse volumes met hun huidige en oorspronkelijke benaming en bouwdatum is aangewezen.
 - Het is positief dat het dossier duiding geeft bij en afgestemd is op recent uitgevoerde werken en op de til zijnde ontwikkelingen op de site.
8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van het provinciaal handels- en taal instituut te Gent. De commissie vraagt:
 - De afbakeningslijn ter hoogte van de noord-oostgevel van blok B na te kijken;
 - De beheerdoelstellingen verder uit te werken zodat deze meer richtinggevend zijn voor het (toekomstig) beheer van het te beschermen monument.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt

Voorzitter